

LEGE
pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova
nr.122/2003

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. –Codul de procedură penală al Republicii Moldova cu nr.122 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013 nr.248-251 art.699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Pct.7) alin.(1) al art.60) va avea următorul conținut: „să ia cunoștință de materialele cauzei penale și să noteze orice informații din dosar, la etapa efectuării urmăririi penale precum și după terminarea acesteia, cu excepția cazului când accesul este restricționat de către procuror printr-o ordonanță motivată, până la încheierea urmăririi penale”.

Art.II. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de Lege pentru modificarea art.60 alin.(1) pct.7) al Codului de procedură penală

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de Lege pentru modificarea art.60 alin.(1) pct.7) al Codului de procedură penală este elaborat de Procuratura Generală.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul Legii pentru modificarea art.60 alin.(1) pct.7) al Codului de procedură penală este elaborat în vederea aplicării corecte și uniforme a legislației, fapt ce reiese din Hotărârea Curții Constituționale cu nr.31 din 29.11.2018.

Astfel, partea vătămată este considerată persoana fizică sau juridică căreia i s-a cauzat prin infracțiune un prejudiciu moral, fizic sau material, recunoscută în această calitate, conform legii, cu acordul victimei. Minorul căruia i s-a cauzat prejudiciu prin infracțiune va fi considerat parte vătămată fără acordul său.

Curtea Constituțională prin *Hotărârea cu nr 31 din 29.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Codul penal și din Codul de procedură penală (accesul părții vătămate și al reprezentantului acesteia la materialele urmăririi penale)* a recunoscut constituționalele textul „din momentul încheierii urmăririi penale” de la articolul 60 alin. (1) pct. 7) și textul „din momentul terminării urmăririi penale” de la articolul 80 alin. (1) pct. 8) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, în măsura în care acestea nu se aplică victimelor torturii și reprezentanților acestora, care trebuie să aibă acces la toate materialele cauzei penale pe durata urmăririi penale, cu excepția cazului când accesul în discuție poate fi restricționat de către procuror, printr-o ordonanță motivată, dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: (i) restricția este stabilită pentru o perioadă de timp rezonabilă; (ii) restricția se referă doar la anumite acte procedurale și (iii) există riscul ca accesul deplin la materialele cauzei penale să prejudicieze desfășurarea urmăririi penale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a expus în privința restricționării accesului la materialele cauzei penale, în cauzele examinate. Astfel, în cauza *Enukidze și Girgvliani v. Georgia*, din 26 aprilie 2011, în care reclamanților li s-a refuzat accesul la materialele urmăririi penale, pentru că ar fi devenit accesibile odată cu încheierea urmăririi penale, Curtea Europeană a notat că una dintre cele mai grave omisiuni ale autorităților fusese faptul că acestea au refuzat în mod obstinat să le acorde reclamanților permisiunea de a participa la acțiuni importante de urmărire penală, în ciuda eforturilor intense ale reclamanților în acest sens. Curtea Europeană a reținut că este regretabil

faptul că, în baza legislației care prevedea că partea civilă poate obține copii de pe toate materialele urmăririi penale după ce cauza este trimisă în judecată, reclamantii nu au putut avea niciun fel de acces la materialele relevante la etapa urmăririi penale. De asemenea, Curtea Europeană a menționat că este regretabil și faptul că organul de urmărire penală nici nu a ținut să-i informeze pe reclamantii cu privire la constatările pe care le-a făcut în cursul urmăririi penale fără participarea acestora. Prin urmare, Curtea a reținut că reclamantii au fost lăsați într-un vid total în privința desfășurării anchetei, fapt care i-a lipsit în mod clar pe reclamantii de posibilitatea de a-și proteja interesele procedurale legitime, fiind încălcat, astfel, articolul 2 din Convenție, sub aspect procedural (a se vedea Enukidze și Girgvliani, citată supra, § 250).

Totodată, în cauza *Huseynova v. Azerbaidjan*, din 13 aprilie 2017, soția părții vătămate a solicitat acces la materialele urmăririi penale, însă cererea sa a fost respinsă pentru că legislația procesual-penală prevede că materialele urmăririi penale devin accesibile pentru victimă sau pentru reprezentantul acesteia doar după încheierea urmăririi penale. În acest caz, Curtea Europeană a menționat că invocarea dreptului intern de către organele de urmărire penală pentru a justifica interdicția în discuție este inacceptabilă. De asemenea, Curtea a considerat inacceptabil și faptul că, în conformitate cu legislația procesual-penală națională, reclamanta nu a avut acces la materialele relevante la etapa urmăririi penale, fiind astfel încălcat articolul 2 din Convenție, sub aspect procedural (a se vedea Huseynova, citată supra, § 113).

În cauza *Masneva v. Ucraina*, 20 decembrie 2011, legislația procesual-penală nu-i permitea reclamantei să ia cunoștință de materialele urmăririi penale decât după încheierea acesteia, situație care a durat aproximativ șapte ani. Cu trimitere la cauza *Oleksiy Mykhaylovych Zakharkin*, Curtea Europeană a constatat că această situație a afectat posibilitatea victimei de a participa efectiv la desfășurarea urmăririi penale și a limitat controlul public al investigației, contrar articolului 2 din Convenție (a se vedea *Masneva v. Ucraina*, § 56).

În cauza *Savitskyy v. Ucraina*, 26 iulie 2012, reclamantul a susținut că nu a avut acces la ordonanțele cu privire la plângerile sale de aplicare a relelor-tratamente, adoptate de organul de urmărire penală de la începerea urmăririi penale până la terminarea acesteia. În acest caz, Curtea Europeană și-a reiterat raționamentele din cauza *Oleksiy Mykhaylovych Zakharkin* și a reținut că legislația procesual-penală nu reglementează în mod corespunzător problema referitoare la accesul victimei sau al altei părți interesate la materialele urmăririi penale la etapele inițiale ale procedurii sau în cazul în care dosarul nu este trimis în judecată (a se vedea *Savitskyy v. Ucraina*, § 114).

În vederea respectării drepturilor părții vătămate, considerăm că urmează a fi modificat pct.7) alin.(1) al art.60) Cod de procedură penală.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Pct.7) alin.(1) al art.60) va avea următorul conținut: „să ia cunoștință de materialele cauzei penale și să noteze orice informații din dosar, la etapa efectuării urmăririi penale precum și după terminarea acesteia, cu excepția

cazului când accesul este restricționat de către procuror printr-o ordonanță motivată, până la încheierea urmăririi penale”.

4. Fundamentarea economică-financiară

Implementarea proiectului de lege nu implică careva resurse financiare din fonduri publice.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul de lege se va încorpora perfect în sistemul legislativ în vigoare, iar adoptarea acestuia va determina consolidarea cadrului normativ existent și nu necesită revizuirea altor acte legislative.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Potrivit art.32 alin.(1)-(3) și art.34 alin.(1) din Legea nr.100/2017 privind actele normative, proiectul de lege se remite spre avizare și expertiză instituțiilor de resort, și se supune consultărilor publice.

Procuratura Generală